

ZBIRKE Otvara se zbirka Cate Dujšin-Ribar i dr. Ivana Ribara

Političara i slikaricu zblížila tuga

Cata Dujšin-Ribar rođena je 1897. u Trogiru u obitelji Gattin. Djetinjstvo je provela u Kotoru, a likovnu akademiju završila je u Zagrebu. Profesori su joj, među ostalima, bili Ljubo Babić, Vladimir Becić, Menci, Clement Crnčić i Maksimilijan Vanka. Za glumca Dubravka Dujšina, najveću i nikad prežaljenu ljubav, udala se 1920. godine. Poslije njegove smrti vjenčala se s dr. Ivanom Ribarom. Kako je govorila, zblížila ih je tuga nakon smrti najbližih. Ribaru su, naime, supruga i dva sina stradali u ratu. »Govorili smo jedno drugom o svojim jadima i shvatili da, možda, ne bi bilo loše kad smo već oboje sami, da zajedno nastavimo. Tješili smo se uzajamno idućih dvadeset godina«, priznala je jednom prilikom.

Slikaričin autoportret na štafelaju

Jelena MANDIĆ-MUŠČET

Družili smo se svakodnevno s Krležinima i Gavellom. Dubravko je bio njihov prvi glumac. Svi smo onda bili bijedni, siromašni. Netko bi rekao: »Danas imamo divnu večeru, hoćete doći k nama? A za večeru su bili krumpiri, ponekad odrezak«. Tako je o društvenom životu dvadesetih godina svjedočila slikarica i pjesnikinja Cata Dujšin-Ribar, rođena u Trogiru prije 110. godina.

Obljetnica rođenja te velike žene kojoj je glumac Dubravko Dujšin bio »čovjek njena života«, a političar Ivan Ribar »drug njene zrelosti« bit će proslavljena koncem studenoga, kada se za javnost, nakon višegodišnjih priprema, otvara ambijentalna zbirka Cate Dujšin-Ribar i dr. Ivana Ribara u Demetrovoj 3 u Zagrebu.

Spomenuta adresa povezuje tri iznimne osobe: slavnoga glumca Dujšina, koji je najbolje uloge ostvario prije Drugoga svjetskog rata, istaknutoga političara Ribara, koji je u ratu izgubio ženu i sinove Lolu i Juricu, te darovitu umjetnicu Catu rođenu Gattin, koja je do kraja dugoga života u Demetrovoj (doživjela je 97 godina) smatrana jednom od najzanimljivijih javnih ličnosti svoga vremena.

Životni prostor u kojemu je Cata provela nezaboravne godine s prvim i drugim suprugom postao je muzejska zbirka 1976. godina, kada ga je slikarica poklonila gradu Zagrebu. Taj stan nije primjer vrhunski uređenoga interijera, poput stana arhitekta Viktora Kovačića u Masarykovoju ulici, niti ostavština iznimno važne ličnosti koja je obilježila hrvatsku kulturu, poput Krležina Gvozda. Posrijedi je ambijentalna zbirka koja prikazuje kulturu stanovanja pripadnika umjetničkih i intelektualnih krugova 20. stoljeća.

Prostrani četverosobni stan s djevojačkom sobom smješten je u gornjogradskoj palači

Život protiv RECEPTA

U hodniku s baroknim skulpturama svetaca nalazi se i kristalno venecijansko zrcalo

iznimne kulturno-povijesne, arhitektonske i urbanističke vrijednosti, koja zbog navedenih karakteristika ima status preventivno zaštićenog kulturnog dobra. Izgrađena je na gradskom bedemu sredinom 18. stoljeća, a današnji oblik četverokrilne palače s unutrašnjim dvorištem doživjela je dogradnjama u 19. i 20. stoljeću. Muzej grada Zagreba već godinama pažljivo uređuje i restaurira umjetnine i dijelove interi-

Na adresi Demetrova 3 posjetitelji će se upoznati sa životom slikarice Cate Dujšin-Ribar i njezinih muževa, slavnoga glumca Dubravka Dujšina i poznatoga političara Ivana Ribara

jera, a najveći problem bili su im radovi na uređenju ulaznog atrija i prilaznog stubišta. Sve bi to trebalo biti završeno do kraja studenoga, kada će posjetitelji imati priliku razgledati memorijalni prostor, koji obuhvaća hodnik, Catinu sobu, dnevni boravak, spavaonicu i Ribarovu sobu.

U stan se ulazi kroz hodnik pun ukrasnog bilja, koje je Ca-

ta tako pomno njegovala da je uspjela sačuvati lončanicu koju joj je prije više desetljeća darovala Jovanka Broz. Središnji prostor je dnevna soba – mjesto okupljanja i druženja i mnogim glumcima, piscima i slikarima. Sačuvana je garnitura za sjedenje (sofa na kojoj je volio počivati Dubravko Dujšin), fotelja, kineski stolić od crnog lakiranog drva i veliki stol za blagovanje s osam stolaca.

Tu se nalazi i raskošni barokni tabernakl iz 18. stoljeća, a uz njega iznimno vrijedna slika »Madonna s Djetetom« talijanskog majstora iz 15. stoljeća Vittorea Crivellija. Istaknuto mjesto u dnevnom boravku zauzimaju portreti obojice supruga, Dujšina i Ribara, te portret Saibabe. Uz Catine slike, izložena je Dujšinova bista (rad Vanje Radauša), Catino poprsje (djelo Grge Antunca) i portret I. T. Ivana Meštrovića.

U Catinoj sobi – ateljeu među slikaričinim djelima dominira »Autoportret«, okružen vrijednim stilskim namještajem. To je soba sjećanja s fotografijama i drugim uspomena na drage ljude. U sklopu bogate biblioteke zadržana je mala vitrina u kojoj je umjetnica čuvala uspomene na nikad prežaljenog supruga Dujšina, s njegovim leptir-mašnama, fotografijama, kazališnim nakitom i drugim osobnim predmetima. Kako navodi voditeljica zbirke kustosica Vesna Vrabec, svi su predmeti morali ostati na istom mjestu kao i za života darovateljice, jer je ona tako zahtijevala u darovnom ugovoru. Stan je darovala gradu 1976. godine, ali je nastavila živjeti u njemu do smrti – 1994. godine.

Dok je bila pokretna, imala je obavezu povremeno otvarati zbirku posjetiteljima, što im je zasigurno bio poseban doživljaj jer su o njenome bogatome životu saznavali iz prve ruke. Životu koji je, prema riječima u jednom intervjuu, živjela podjednako »suzdržljivo«, »kao i rasipnički, emocionalno«. U svakom slučaju, »bez recepta, mimo njih i protiv njih«.